

Българска
телекомуникационна
компания АД
бул. Ген. Тотлебен 8
София 1606

Анализ за степента на прилагане на принципите за разходоориентираност и разделно счетоводство за услугите, предлагани от БТК АД през 2006 г.

С Решения № 1315 и № 1317 от 20.06.2006 г. БТК АД е определена за оператор със значително въздействие върху пазара на фиксирани обществени телефонни мрежи и фиксирани гласови телефонни услуги, както и на пазара за предоставяне на услугата „линии под наем“.

Предвид това, съгласно разпоредбите на Закона за далекосъобщения (ЗД), за компанията възникват следните задължения във връзка с прилагането на принципите за разходоориентираност и разделно счетоводство за регулираните от Комисията за регулиране на съобщенията (КРС) услуги:

Услуги	Разходоориентираност	Определяне на разходи по система	Разделно счетоводство
Взаимно свързване	Чл. 121, ал. 2	Чл. 121, ал. 5; чл. 216, ал. 2	Чл. 121, ал. 4
Линии под наем	Чл. 140, ал. 9	Наредба за линии под наем	-
Фиксирана гласова телефонна услуга	Чл. 216, ал. 1 – цените се определят въз основа на разходите	-	-
Специфичен достъп	Чл. 129, ал. 1	-	Чл. 129, ал. 2
Необвързан достъп	Чл. 130, ал. 1	Чл. 130, ал. 4, чл. 216, ал. 1	Чл. 130, ал. 3
Съвместно ползване	Чл. 178, ал. 2	-	-

Във връзка с изпълнението на наложените специфични задължения БТК АД прилага система за определяне на разходите по елементи, наричана “SeeCost – Система за управленска разходна отчетност” (Система), въз основа на която се определят разходоориентираните цени на посочените услуги и, която изисква водене на разделно счетоводство за разходите за всички предоставяни от компанията услуги. Системата е одобрена с Решение № 1049 от 15.04.2004 г. след

проведени консултации с регулатора и отразяване на всички негови забележки.

Системата е разработена от PriceWaterhouse Coopers през 2001 г. при използване на опита на други европейски държави в съответствие с препоръките на европейското законодателство при спазването на принципите за същественост, прозрачност, обективност, последователност, възможност за одит и разходна обусловеност, като отразява и принципите, заложи в действащата нормативна уредба.

С цел осигуряване на максимална прозрачност и гарантиране правилното прилагане на принципите на Системата, БТК АД инициира проект по одитиране на Системата. Проектът беше възложен на външната консултантска фирма - *McKinsey & Company*, като в процеса на работа са отчетени всички поставени от експертите на КРС въпроси относно резултатите от системата, цялостната методика, оценката на групите дълготрайни активи и процеса на разпределяне на разходите по предоставяните от компанията услуги. Проектът беше завършен през месец Май 2005 г. като в резултат на одита е установено, че методологията и прилагането на системата отразяват изцяло принципите, заложи в Европейската нормативна рамка по отношение на разходоориентираността и принципите на разделно счетоводство (Директиви 97/33/ЕС и 98/10/ЕС от рамка 1998 на ЕС както и основните директиви на рамка 2002 и Препоръки 98/322/ЕС 2005/698/ЕС, определящи принципите при разделянето на счетоводните разходи според услугите, за чието предоставяне са били извършени), а именно:

- Прилагането на Системата предоставя възможност за генериране на регулярни отчети като резултатите могат да бъдат проследени и засечени с данните от одитираните финансови отчети на компанията за съответния период;
- Прилагането на Системата позволява да се определят разходите, генерирани за извършване на дейността на компанията за всяко ниво на елементи на Системата (мрежови елементи, звена, дейности и услуги). Системата позволява да бъдат определени разходите за различните мрежови компоненти – комутационна част, транспортна/преносна среда, абонатна мрежа;
- Определя се настоящата стойност на активите при използване на методите на индексирание и на съвременния еквивалент на дълготрайния актив/оборудването, на чиято основа се начисляват разходите за амортизация по линейния метод и се включват като разходи за периода;
- При преценка на активите на базата на техния съвременен

еквивалент са отчетени фактори на ефективност като е направена оценка за инвестиционния разход, необходим за изграждането на използвания капацитет, а не на реално инсталирания;

- Разпределението на разходите, заетият капитал и приходите се извършва съгласно принципа на разходна обусловеност съобразно дейността/услугата, която ги е предизвикала (Activity Based Costing - ABC);
- Разграничават се разходите на преки, непреки и общи като преките разходи се отнасят директно към дейността/услугата за реализирането, на която са възникнали, а непреките се разпределят въз основа на обективно измерими критерии;
- Общите разходи за няколко или всички услуги се разпределят въз основа на анализ на причините на възникване на разходите, когато това е приложимо, или на база на установяване на връзка със сходна категория разходи;
- Разходи, за които причинно-следствената връзка не може да бъде установена, се разпределят при спазване на съотношението, изчислено при разпределяне на разходите на предходна стъпка,
- За формиране на пълна себестойност на услугите се добавя цената на капитала, вложен в дружеството (в това число собствен и привлечен), разпределен по услуги. В резултат на извършените проверки бяха подобрени входните данни, залагани в Системата по отношение на оценката на настоящата стойност на основни групи дълготрайни активи и техния полезен живот в съответствие с прилаганите стойности в други европейски страни на базата на извършен сравнителен анализ. Актуализирано е и пресмятането на заетият капитал като за всяка група дълготрайни активи той е равен на остатъка от отчетната стойност след отчитане на акумулираната амортизация от датата на придобиване на актива. Разпределянето на разходите за мрежовите елементи е променено в съответствие с текущите промени в структурата на мрежата на БТК за таблицата за маршрутизиране, комбинирания селищни и междуселищни централи и междуселищните кабели между разходни центрове за наети линии и гласови услуги.

Данните необходими за прилагане на Системата се извличат от счетоводните и управленски информационни системи, внедрени в компанията (Ажур до края на 2006 г., регистър на дълготрайните активи (Navision), MIS (мениджърска информационна система), различни билинг системи и системи за контрол на трафика, бази с данни за състоянието на мрежите на

компанията. С цел коректното разпределяне на разходите съгласно принципите на Системата са внедрени специални процедури и правила, осигуряващи събирането на необходимата информация и нейното поддържане в подходящ формат: Въведени са калкулативни обекти в действащата счетоводна система Ажур, директно обвързани с елементите на Системата, по които се разпределят разходните сметки от група 60 от сметкоплана на компанията като всяка счетоводна транзакция се „насочва“ към калкулативния обект „генерирал“ съответния разход;

- Поддържа се база данни с информацията за изразходваното количество електроенергия в натурално изражение /kWh/ и заетата площ в кв. м. от всяко от поделенията на компанията;
- Поддържа се статистика по поделения за броя на служителите и отработеното от тях време по видове дейност. Информацията се събира от ръководителите на съответните поделения/звена и се обобщава на ниво компания;
- Поддържат се бази данни по поделения за броя на автомобилите и изминатите от тях километри като информацията се обобщава на ниво компания;
- Техническите дирекции изготвят регулярни справки за разпределение на портовете на преносните мрежови елементи на база тяхната стойност и вида на преносната система, за дължината на кабелите и техния капацитет по видове кабели;
- Поддържат се бази данни за натуралните единици на реализираните услуги на компанията.

Обработката и калкулацията на данните се извършва чрез специално приложение – *Telecompass*. Софтуерът поддържа бази данни под Oracle с вграден интерфейс към *MSEXel*.

През 2006 започва внедряването на интегрирана система за управление на ресурсите - SAP, като се запазва принципа за разделно счетоводство на разходите, съгласно услугите, за които са извършени. С цел поддържане на първична информация за обектите на Системата в SAP е създадено специално потребителско поле: See-cost. В полето са заложили валидирани списъци с допустимите обекти на Системата за всяка счетоводна сметка, съгласно одобрената Методика.

Реализиран е и изцяло нов интегриран процес на поръчване (procure-to-pay), с който се дава възможност направието на разхода да се определя директно от заявителя. Така се получава максимално точна

информация за предназначението на разходите и се минимизира риска от счетоводни грешки. Това заедно с единната финансова база данни повиши надеждността на счетоводните данни, използвани за разпределението на разходите по услуги.

Основните принципи, заложи при разработването и прилагането на Системата, позволяват проследяване на процесите на разпределение на разходите и формиране на разходоориентирани цени, както и одитиране на резултатите. По този начин се гарантира, че цените за всички регулирани услуги са определени при спазването на принципа за разходоориентираниост и разделно счетоводство.

Данни за прилагането на Системата и резултати са представени от БТК АД на КРС през годината многократно, както във връзка с одобряването на Системата, така и при внасяне на предложения за разходоориентирани цени на регулираните услуги.

Предвид гореизложеното може да се направи извод, че чрез прилагането на одобрената от КРС система за определяне на разходите по елементи, през 2006 г. БТК АД е изпълнила в максимална степен наложените специфични задължения за разходоориентираниост на цените на регулираните услуги и за прилагане на разделно счетоводство.

Финансов директор на БТК АД:

20.02.2007

Гр.

София